

Je leven weer oppakken na visitatie en losmaking

Op 10 mei was er een ontmoetingsdag, georganiseerd door en voor losgemaakte predikanten en hun partners. Juist die dag was er een kritisch artikel in het Nederlands Dagblad verschenen waarin de (negatieve) ervaringen van een predikant verwoord werden.¹ De dagvoorzitter verwees ernaar in zijn opening. Ook werd bekend gemaakt dat naar aanleiding van eerdere lotgenotendagen het initiatief is genomen tot oprichting van een vereniging, 'Luomenos' genoemd. Naar het Griekse woord voor 'losmaken, openen, bevrijden'. De vereniging zet zich in voor verbetering van de visitatie en wil predikanten en hun naasten die te maken krijgen met visitatie, ondersteunen.

In de ochtend was er aandacht voor de verhalen van partners. Zij vertelden indrukwekkend over de onmacht, de eenzaamheid en de vervreemding die zij ervoeren. Hoewel de concrete situaties verschillen, was er toch herkenning. Eén van de predikantspartners vertelde hoe de procedure waarin haar partner betrokken was Kafkaëske trekken had. Het leek erop dat aan het begin van de procedure het oordeel al geveld was. Je raakt in een procedure verzeild waarvan je de regels niet kent. Je hebt als partner geen idee waar je heen moet met je vragen. Dat maakt eenzaam. En leidt tot woede en verdriet. De gemeente liet niets meer van zich horen, vanuit de Classis of de landelijke kerk kwam geen hulp.

Een andere partner sprak over (onuitgesproken) rolverwachtingen waaraan niet voldaan kan worden. Ook van de partner van de predikant wordt veel verwacht, bijvoorbeeld dat je op zondag ter kerke gaat of dat je actief bent in het kerkenwerk. Je bent in de gemeente altijd 'de partner van'. Daardoor is de impact op een partner bij een conflict in de kerk veel groter is dan bij arbeidsconflicten buiten de kerk: het werk is verweven met het primaire sociale netwerk waarin je je beweegt. Door alles wat er speelt is de gemeente niet meer de veilige plek die het was. Het wordt onveilig. Het wordt stil. Vrijwel niemand vraagt meer hoe het met jou gaat.

En dan de onmacht. Dat is een terugkerend thema in de verhalen van partners. Omdat de procedure onduidelijk is, omdat het voor de predikant lastig of onmogelijk is om zich te verdedigen, omdat je aan de zijlijn staat. Daarnaast is er verdriet en boosheid. Een losmaking heeft – dat werd pijnlijk duidelijk - niet alleen gevolgen voor de predikant, en ook niet alleen materiële gevolgen. De partner en het gezin worden ook getroffen. (Inwonende) kinderen krijgen onvermijdelijk van alles mee – ook zij verliezen hun gemeente, hun huis, hun woonplaats. De zorg voor hen – zij zijn immers óók leden van de gemeente – is een blinde vlek van de kerk – op plaatselijk, classicaal en landelijk niveau.

's Middags was er een workshop onder leiding van Liesbeth van Tongeren van het Instituut voor Undefended Leadership.² *Undefended leadership* kan leiders helpen bij het zoeken naar een nieuw hoopvol perspectief. Dit denken gaat ervan uit dat het leven een geschenk is. Daarbij zijn respect voor elkaar, het geven van ruimte en het respecteren van grenzen belangrijk. Reflectie op eigen leiderschap begint met het vinden van erkenning: wat zijn mijn bronnen? Daarnaast moet de leider zich bewust is van zijn (haar) macht en of deze wordt ingezet ten behoeve van anderen. Tegelijk

¹ Koos van Noppen, 'Kom je als dominee in conflict?', *ND* 10 mei 2025.

² [Leiderschapstrainingen die je leren leiden vanuit vertrouwen.](#)

speelt de vraag gesteld hoe je omgaat met fysieke, emotionele en / of intellectuele pijn. Blijf je steken in woede of zoek je naar zingeving in wat er gebeurd is, naar liefde die er ondanks alles ook was? Hoe je hiermee kunt omgaan, maakt je tot wie je nu bent.

De samenvattende boodschap van Liesbeth van Tongeren was: 'Ongeacht wat je is aangedaan, vrijheid is een innerlijke keuze!'. Na de verhalen van de ochtend gaf dit een hoopvol perspectief. Volgend jaar hoopt Luomenos weer een dag te organiseren.

Luomenos